॥ तैत्तिरीय संहिता॥

॥प्रथमः प्रश्नः॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां सप्तमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः॥

प्रजनंनं ज्योतिर्ग्निर्देवतांनां ज्योतिर्विराद्धन्दंसां ज्योतिर्विराङ्घाचौं ऽग्नौ सं तिष्ठते विराजम्भि सम्पंद्यते तस्मात्तक्योतिरुच्यते द्वौ स्तोमौं प्रातःसवनं वहतो यथौं प्राणश्चापानश्च द्वौ माध्यंदिन् क्ष् सवनं यथा चक्षुश्च श्रोत्रं च द्वौ तृतीयसवनं यथा वाक्नं प्रतिष्ठा च पुरुषसम्मितो वा एष यज्ञोऽस्थूरिः (१)

यं कामंं कामयंते तमेतेनाभ्यंश्जृते सर्व्ध् ह्यस्थूंरिणाभ्यश्जृतै-ऽग्निष्टोमेन् वे प्रजापंतिः प्रजा अंसृजत् ता अंग्निष्टोमेनेव पर्यगृह्णात्तासां परिगृहीतानामश्वत्रोऽत्यंप्रवत् तस्यांनुहाय रेत् आदंत्त् तद्गंद्भे न्यंमार्द्गस्मांद्गद्भो द्विरेता अथो आहुर्वडंबायां न्यंमार्डिति तस्माद्वडंबा द्विरेता अथो आहुरोषंधीषु (२)

न्यंमार्डिति तस्मादोषंधयोऽनंभ्यक्ता रेभन्त्यथों आहुः प्रजासु न्यंमार्डिति तस्माँद्यमौ जायेते तस्मांदश्वत्रो न प्र जायत् आत्तरेता हि तस्माँद्वर्हिष्यनंबक्रृप्तः सर्ववेदसे वां सहस्रे वावंक्रुप्तोऽति ह्यप्रंवत् य एवं विद्वानंग्निष्टोमेन् यजंते प्राजाताः प्रजा जनयंति परि प्रजाता गृह्णाति तस्मांदाहुर्ज्येष्ठयुज्ञ इतिं (३) प्रजापंतिर्वाव ज्येष्टः स ह्यंतेनाग्रेऽयंजत प्रजापंतिरकामयत् प्र जायेयेति स मुंखतस्त्रिवृतं निरंमिमीत् तम्ग्निर्देवतान्वंसृज्यत गायत्री छन्दों रथन्तर सामं ब्राह्मणो मंनुष्यांणाम्जः पंशूनान्तस्मात्ते मुख्यां मुख्यां ह्यसृंज्यन्तोरंसो बाहुभ्यां पश्चदशं निरंमिमीत तमिन्द्रों देवतान्वंसृज्यत त्रिष्टृप्छन्दों बृहत् (४)

सामं राज्न्यों मनुष्यांणामिवः पश्नान्तस्मात्ते वीर्यांवन्तो वीर्यां द्धासृंज्यन्त मध्यतः संप्तद्रशं निरंमिमीत् तं विश्वं देवा देवता अन्वंसृज्यन्त जगती छन्दों वैरूपः साम् वैश्यों मनुष्यांणां गार्वः पश्नान्तस्मात्त आद्यां अन्नधानाद्धासृंज्यन्त तस्माद्भ्याः सोऽन्येभ्यो भूयिष्ठा हि देवता अन्वसृंज्यन्त पृत्त एंकविःशं निरंमिमीत् तमनुष्टुष्छन्दः [5[]

अन्वंसृज्यत वैराज॰ सामं शूद्रो मंनुष्यांणामश्वः पशूनान्तस्मात्तौ भूंतसङ्कामिणावश्वंश्च शूद्रश्च तस्मांच्छूद्रो यज्ञेऽनंवक्कृप्तो न हि देवता अन्वसृंज्यत् तस्मात्पादावुपं जीवतः पत्तो ह्यसृंज्येतां प्राणा वै त्रिवृदंर्धमासाः पश्चद्रशः प्रजापंतिः सप्तदशस्त्रयं इमे लोका असावादित्य एंकवि १ श एतस्मिन्वा एते श्रिता एतस्मिन्प्रतिंष्ठिता य एवं वेदैतस्मिन्नेव श्रंयत एतस्मिन्प्रतिं तिष्ठति॥ (६)

अर्स्यृरिरोपंधीषु ज्येष्ठयुज्ञ इतिं बृहदंनुष्टुप्छन्दः प्रतिष्ठिता नवं च॥————[१]

तार्वन्तो लोकास्त्रयोदश च

प्रातःसवने वै गांयत्रेण छन्दंसा त्रिवृते स्तोमांय ज्योतिर्दधंदेति त्रिवृतां ब्रह्मवर्चसेनं पश्चद्रशाय ज्योतिर्दधंदेति पश्चद्रशेनौजंसा वीर्येण सप्तद्रशाय ज्योतिर्दधंदेति सप्तद्रशेनं प्राजापृत्येनं प्रजनंनेनैकविर्शाय ज्योतिर्दधंदेति स्तोमं एव तथ्स्तोमांय ज्योतिर्दधंदेत्यथो स्तोमं एव स्तोमम्भि प्र णंयति यावंन्तो वै स्तोमास्तावंन्तः कामास्तावंन्तो लोकास्तावंन्ति ज्योतीर्ध्रष्येतावंत एव स्तोमांनेतावंतः कामानेतावंतो लोकानेतावंन्ति ज्योतीर्थ्यवं रुन्थे॥ (७)

ब्रह्मवादिनों वदन्ति स त्वै यंजेत् योंऽग्निष्टोमेन् यजंमानोऽथ् सर्वस्तोमेन् यजेतेति यस्यं त्रिवृतंमन्तर्यन्तिं प्राणाः स्तस्यान्तर्यन्ति

प्राणेषु मेऽप्यंस्दिति खलु वै युज्ञेन यजमानो यजते यस्यं पश्चद्शमंन्त्यंन्तिं वीर्यं तस्यान्तर्यन्ति वीर्यं मेऽप्यंस्दिति खलु वै युज्ञेन यजमानो यजते यस्यं सप्तद्शमंन्त्यंन्तिं (८)

प्रजां तस्यान्तर्यन्ति प्रजायाम्मेऽप्यंसदिति खलु वै यज्ञेन् यजमानो यजते यस्यैकविष्शमंन्तर्यन्तिं प्रतिष्ठां तस्यान्तर्यन्ति प्रतिष्ठायाम्मेऽप्यंसदिति खलु वै यज्ञेन यजमानो यजते यस्यं त्रिणवमंन्तर्यन्त्यृत् इश्च तस्यं नक्ष्तियां च विराजंमन्तर्यन्त्यृतुषु मे-ऽप्यंसन्नक्षत्रियांयां च विराजीतिं (९) खलु वै युज्ञेन यर्जमानो यजते यस्यं त्रयिश्विष्शमंन्तर्यन्तिं देवतास्तस्यान्तर्यन्ति देवतांसु मेऽप्यंसदिति खलु वै युज्ञेन यर्जमानो यजते यो वै स्तोमानामवमं पर्मतां गच्छंन्तं वेदं पर्मतांमेव गच्छिति त्रिवृद्धै स्तोमानामवमिश्चिवृत्पंरमो य एवं वेदं पर्मतांमेव गंच्छिति॥ (१०)

समुद्रशमंन्त्र्यन्ति विराजीति चतुंश्चत्वारि श्राचा ————[३] अङ्गिरसो वै स्त्रमांसत् ते सुंवर्गं लोकमायन्तेषा १ हविष्मा १ श्च हविष्कृचाहीयेतान्तावंकामयेता १ सुवर्गं लोकमियावेति

ह्विष्मा इश्च हिव्कृचाहीयेतान्तावंकामयेता इस्वर्गं लोकिमियावेति तावेतं द्विरात्रमपश्यतान्तमाह्रं रतान्तेनायजेतान्ततो वै तौ सुवर्गं लोकमैतां य एवं विद्वान्द्विरात्रेण यजंते सुवर्गमेव लोकमेति तावैताम्पूर्वेणाऽह्वाऽगेच्छतामुत्तरेण (११)

अभिष्ठवः पूर्वमहंर्भवित् गित्रक्तरं ज्योतिष्टोमोऽग्निष्टोमः पूर्वमहंर्भवित् तेज्ञस्तेनावं रुन्धे सर्वस्तोमोऽतिरात्र उत्तर्ष् सर्वस्यास्ये सर्वस्यावंरुद्धे गायत्रम्पूर्वेह्न्थ्सामं भवित् तेजो वै गायत्री गायत्री ब्रह्मवर्चसं तेजं एव ब्रह्मवर्चसमात्मन्धंत्ते त्रैष्टुंभुमुत्तंर् ओजो वै वीर्यं त्रिष्टुगोजं एव वीर्यमात्मन्धंत्ते रथन्त्रस्पूर्वं (१२)

अह्न्थ्सामं भवतीयं वै रंथन्त्रम्स्यामेव प्रतिं तिष्ठति बृहदुत्तरेऽसौ वै बृहद्मुष्यांमेव प्रतिं तिष्ठति तदांहुः क्वं जगंती चानुष्टुष्वेतिं वैखान्सम्पूर्वेऽह्न्थ्सामं भवति तेन् जगंत्यै नैतिं षोड्रयुत्तंरे तेनांनुष्टुभोऽथांहुर्यथ्संमानेंऽ धमासे स्यातांमन्यत्रस्याह्नां वीर्यमनुं पद्येतत्यंमावास्यांयाम्पूर्वमहंभंवत्युत्तंरि नानांवीर्ये भवतो ह्विष्मंन्निधनम्पूर्वमहंभंवति हविष्कृन्निधनमुत्तंरं प्रतिष्ठित्ये॥ (१३)

उत्तरेण रथन्त्रस्पूर्वेऽन्वेकंवि॰शतिश्वा ——[४]
आपो वा इदमग्रे सलिलमांसीत्तस्मिन्य्रजापंतिर्वायुर्भूत्वाचंर्थ्स मामपश्यत्तां वंराहो भत्वाहंरत्तां विश्वकंमी भत्वा व्यंमाटर्थ्साप्रथत

ड्रमामंपश्यत्तां वंराहो भूत्वाहंरत्तां विश्वकंमां भूत्वा व्यंमाद्रथ्साप्रंथत् सा पृथिव्यंभवृत्तत्पृथिव्ये पृथिवित्वन्तस्यांमश्राम्यत्प्रजापंतिः स देवानंसृजत् वसूत्रुद्रानांदित्यान्ते देवाः प्रजापंतिमब्रुवन्त्र जांयामहा

इति सोंऽब्रवीत् (१४) यथाहं युष्माङ्स्तप्सासृक्ष्येवं तपंसि प्रजनंनमिच्छध्वमिति तेभ्योऽग्निमायतंनम्प्रायंच्छदेतेनायतंनेन श्राम्यतेति तेंऽग्निनायतंनेनाश्र

संवथ्सर एकां गामंसृजन्त तां वस्भयो रुद्रेभ्यं आदित्येभ्यः प्रायंच्छन्नेता रंक्षध्वमिति तां वसंवो रुद्रा आंदित्या अरक्षन्त सा वस्भयो रुद्रेभ्यं आदित्येभ्यः प्राजांयत् त्रीणिं च (१५)

श्तानि त्रयंश्वि श्यातं चाथ सैव संहस्रत्म्यंभवते देवाः प्रजा-पंतिमब्रुवन्थ्सहस्रंण नो याज्येति सौंऽग्निष्टोमेन वसूनयाजयत्त इमं लोकमंजयन्तचांददुः स उक्थ्येन रुद्रानंयाजयत्तै-ऽन्तरिक्षमजयन्तचांददुः सोऽतिरात्रेणांदित्यानंयाजयत्तेऽमुं लोकमंजयन्तचांददुस्तद्न्तरिक्षम् (१६)

व्यवैंर्यत् तस्मांद्रुद्रा घातुंका अनायत्ना हि तस्मांदाहुः शिथिलं वै मध्यममहंस्त्रिरात्रस्य वि हि तद्वेर्यतेति त्रैष्टुंभम्मध्यमस्याह् आज्यंम्भवति स्ंयानांनि सूक्तानि शश्सित षोड्शिन श्रं शश्सत्यह्रो धृत्या अशिंथिलम्भावाय तस्मांत्रिरात्रस्यांग्निष्टोम एव प्रथममहंः स्यादथोक्थ्योऽथांतिरात्र एषां लोकानां विधृत्ये त्रीणित्रीणि श्तान्यंनूचीनाहमव्यंवच्छिन्नानि ददाति (१७)

पृषां लोकानामनु सन्तंत्यै दशतं न विच्छिन्द्याद्विराजं नेद्विच्छिनदानीत्यथ् या संहस्रतम्यासीत्तस्यामिन्द्रंश्च विष्णुंश्च व्यायंच्छेता स इन्द्रोंऽमन्यतानया वा इदं विष्णुः सहस्रं वर्क्षत् इति तस्यांमकल्पेतां द्विभाग इन्द्रस्तृतीये विष्णुस्तद्वा पृषाभ्यनूँच्यत उभा जिंग्यथुरिति तां वा पृतामंच्छावाकः (१८)

पुव शर्षस्त्यथ् या संहस्रतमी सा होत्रे देयेति होतांरं वा अभ्यतिरिच्यते यदंतिरिच्यते होतानांप्तस्यापयिता-थांहुरुन्नेत्रे देयेत्यतिरिक्ता वा एषा सहस्रस्यातिरिक्त उन्नेतर्त्विजामथांहुः सर्वेभ्यः सद्स्येभ्यो देयेत्यथांहुरुदाकृत्या सा वर्शं चरेदित्यथांहुर्ब्रह्मणे चाग्नीधे च देयेति (१९)

द्विभागम्ब्रह्मणे तृतीयमुग्नीधं ऐन्द्रो वै ब्रह्मा वैष्णुवों-ऽग्नीद्यथैव तावकल्पेतामित्यथांहुर्या कल्याणी बंहुरूपा सा देयेत्यथांहुर्या द्विंरूपोभ्यतंएनी सा देयेति सहस्रंस्य परिंगृहीत्यै तद्वा एतथ्सहस्रस्यायंन सहस्र स्तोत्रीयाः सहस्रं दक्षिणाः सहस्रंसम्मितः सुवर्गो लोकः सुवर्गस्यं लोकस्याभिजित्यै॥ (२०)

अष्टवीच् तद्निरिक्षन्दरात्यच्छावाकश्च देवेति समर्चत्वारिश्यचा [५]
सोमो वै सहस्रंमिविन्द्त्तिमिन्द्रोऽन्वंविन्द्त्तौ युमो
न्यागंच्छ्न्तावंब्रवीदस्तु मेऽत्रापीत्यस्तु ही(३) इत्यंब्रूता स् स् यम
एकंस्यां वीर्यं पर्यपश्यिद्यं वा अस्य सहस्रंस्य वीर्यम्बिभूर्तीति
तावंब्रवीदियम्ममास्त्वेतद्युवयोरिति तावंब्रूता सर्वे वा एतदेतस्यां
वीर्यम् (२१)

परिं पश्यामोऽ श्यामा हरामहा इति तस्याम श्यामाहं रन्त् तामुफ्सु प्रावेशयन्थ्सोमायोदेहीति सा रोहिणी पिङ्गुलैकंहायनी रूपं कृत्वा त्रयंस्त्रिश्शता च त्रिभिश्चं श्वतैः सहोदैत्तस्माद्रोहिण्या पिङ्गुलयैकंहायन्या सोमं क्रीणीयाद्य एवं विद्वात्रोहिण्या पिङ्गुलयैकंहायन्या सोमं क्रीणाति त्रयंस्त्रिश्शता चैवास्यं त्रिभिश्चं (२२)

श्तैः सोमः क्रीतो भंवति सुक्रीतेन यजते ताम्पसु प्रावेशयन्निन्द्रायोदेहीति सा रोहिणी लक्ष्मणा पंष्ठौही वार्त्रघ्री रूपं कृत्वा त्रयंस्निश्शता च त्रिभिश्चं श्तैः सहोदैत्तस्माद्रोहिणीं लक्ष्मणाम्पष्ठौहीं वार्त्रघ्रीं दद्याद्य एवं विद्वान्नोहिणीं लक्ष्मणाम्पष्ठौहीं वार्त्रघ्रीं ददांति त्रयंस्त्रि शचैवास्य त्रीणिं च शतानि सा दत्ता (२३) भवति तामुफ्सु प्रावेशयन् यमायोदेहीति सा जरंती

मूर्खा तंज्जघन्या रूपं कृत्वा त्रयंस्नि १ शता च त्रिभिश्चं शतैः

सहोदैत्तस्माञ्जरंतीम्मूर्खां तंज्जघुन्यामंनुस्तरंणीं कुर्वीत् य एवं विद्वाञ्जरंतीम्मूर्खां तंज्जघन्यामंनुस्तरंणीं कुरुते त्रयंक्षि शचैवास्य त्रीणि च शतानि सामुष्मिं ह्योके भंवति वागेव संहस्रत्मी तस्मौत् (२४)

वरो देयः सा हि वरंः सहस्रंमस्य सा दत्ता भंवित् तस्माद्वरो न प्रंतिगृह्यः सा हि वरंः सहस्रंमस्य प्रतिंगृहीत-म्भवतीयं वर् इतिं ब्रूयादथान्याम्ब्रूयादियम्ममेति तथास्य तथ्सहस्रमप्रंतिगृहीतम्भवत्युभयतपुनी स्यात्तदांहुरन्यतपुनी स्यांथ्सहस्रंम्परस्तादेत्मिति यैव वरंः (२५)

क्त्याणी रूपसंमृद्धा सा स्याथ्सा हि वरः समृंद्धौ तामुत्तरेणाग्नींध्रं पर्याणीयांहवनीयस्यान्ते द्रोणकल्शमव घ्रापयेदा जिंघ्र कुलशंम्मह्युरुधांरा पर्यस्वत्या त्वां विशन्त्वन्दंवः समुद्रमिव सिन्धंवः सा मां सहस्र आ भंज प्रजयां पशुभिः सह पुनमां विंशताद्रियिरितिं प्रजयैवैनम्पशुभीं रय्या सम् (२६)

अर्ध्यति प्रजावाँन्पशुमात्रंयिमान्भंवित य एवं वेद तयां सहाग्नींध्रम्परेत्यं पुरस्तांत्प्रतीच्यां तिष्ठंन्त्यां जुहुयादुभा जिंग्यथुर्न पर्रा जयेथे न पर्रा जिग्ये कत्रश्चनैनौः। इन्द्रंश्च विष्णो यदपंस्पृधेथां त्रेधा सहस्रं वि तदैरयेथामितिं त्रेधाविभक्तं वै त्रिंरात्रे सहस्रं साहस्रीमेवेनां करोति सहस्रंस्यैवेनाम्मात्रांम् (२७)

करोति रूपाणि जुहोति रूपैरेवैना समर्धयित तस्यां उपोत्थाय कर्णमा जंपेदिडे रन्तेऽदिते सरस्वित प्रिये प्रेयिस मिह् विश्रंत्येतानिं ते अघ्निये नामांनि सुकृतंं मा देवेषुं ब्रूतादितिं देवेभ्यं पृवैनमा वेंदयत्यन्वेंनं देवा बुंध्यन्ते॥ (२८)

पृतदेतस्यां वीर्यमस्य त्रिभिश्चं दत्ता संहस्रतमी तस्मादेव वरः सम्मात्रामेकात्रचंत्वारि्र्शचं॥■[६]

सहस्रतम्यां वै यजंमानः सुवर्गं लोकमेति सैन स्वर्गं लोकं गमयित सा मां सुवर्गं लोकं गमयेत्याह सुवर्गमेवेनं लोकं गमयित सा मा ज्योतिष्मन्तं लोकं गमयेत्याह ज्योतिष्मन्तमेवेनं लोकं गमयित सा मा सर्वान्युण्याँ ह्लोकान्गमयेत्याह सर्वानेवेनं पुण्याँ ह्लोकान्गमयित सा (२९)

मा प्रतिष्ठां गंमय प्रजयां पशुभिः सह पुनुमा विंशताद्रयिरितिं प्रजयैवेनंम्पशुभीं रय्यां प्रतिं ष्ठापयति प्रजावान्पशुमात्रयिमान्भंवित् य एवं वेद् तामुग्नीधें वा ब्रह्मणें वा होत्रें वोद्गात्रे वाध्वर्यवें वा दद्याथ्सहस्रमस्य सा दत्ता भवित सहस्रमस्य प्रतिंगृहीतम्भवित् यस्तामविंद्वान् (३०)

प्रतिगृह्णाति तां प्रतिं गृह्णीयादेकांसि न सहस्रमेकां त्वा भूतां

प्रतिं गृह्णामि न सहस्रमेकां मा भूता विंश मा सहस्रमित्येकांमेवेनां भूतां प्रतिं गृह्णाति न सहस्रं य एवं वेदं स्योनासिं सुषदां सुशेवां स्योना मा विंश सुषदा मा विंश सुशेवा मा विंश (३१)

इत्यांह स्योनेवेन र सुषदां सुशेवां भूता विंशति नैन र हिनस्ति ब्रह्मवादिनों वदन्ति सहस्रं सहस्रतम्यन्वेती(३) संहस्रत्मी र सहस्रा(३)मिति यत्प्राचीं मृथ्मृजेथ्सहस्र र सहस्रतम्यन्वेती(३) सहस्रतम्यन्वेयात्तथ्सहस्रं मप्रज्ञात्र संवृगं लोकं न प्रजानीयात्प्रतीची मृथ्मृजेति ता र सहस्रमन् पूर्यावंति सा प्रजानती सुंवृगं लोकमेति यजंमानम्भ्यथ्मृजिति क्षिप्रे सहस्रम्प्र जांयत उत्तमा नीयते प्रथमा देवान् च्छिति॥ (३२)

अत्रिंरददादौर्वाय प्रजाम्पुत्रकामाय स रिरिचानींऽमन्यत् निर्वीर्यः शिथिलो यातयामा स एतं चंतूरात्रमंपश्यत् तमाहरत्तेनायजत ततो वै तस्यं चत्वारो वीरा आजायन्त

लोकानामयित साविद्वान्थ्सुशेवा माविश यजेमानं द्वादेश च॥————[७]

तमाहंरत्तेनायजत् ततो वै तस्यं चत्वारों वीरा आजायन्त सुहोता सूँद्राता स्वध्वर्युः सुसंभेयो य एवं विद्वाः श्चेत्र्रात्रेण यजेत आस्यं चत्वारों वीरा जायन्ते सुहोता सूँद्राता स्वध्वर्युः सुसंभेयो ये चतुर्वि शाः पर्वमाना ब्रह्मवर्च्सं तत् (३३)

य उद्यन्तः स्तोमाः श्रीः सात्रिः श्रुद्धार्देवं यजमानं चुत्वारि वीर्याणि नोपानमन्तेजं इन्द्रियम्ब्रह्मवर्चसमुन्नाद्यः स एता इश्वतुरश्चतुं ष्टोमान्थ्सोमां नपश्यत्ताना हं रत्ते रेयजत् तेजं एव प्रथमेना वां रुन्धेन्द्रियं द्वितीयें न ब्रह्मवर्चसं तृतीयें नान्ना द्यं चतुर्थे न्य एवं विद्वा इश्वतुरश्चतुं ष्टोमान्थ्सोमां नाहरं ति तैर्यजंते तेजं एव प्रथमेना वं रुन्ध इन्द्रियं द्वितीयें न ब्रह्मवर्चसं तृतीयें नान्ना द्यं चतुर्थे न्यामेवात्रिरुक्ष द्धिमार्भेतामेव यजंमान ऋभोति॥ (३४)

त्तेजं पुवाधवंश चा-----[८]
जमदंग्निः पृष्टिकामश्चतूरात्रेणांयजत् स पृतान्पोषार्थः
अपुष्यत्तस्मांत्पिलृतौ जामंदग्नियौ न सं जांनाते पृतानेव
पोषांन्पुष्यित् य पृवं विद्वाः श्चेत्रात्रेण् यजंते पुरोडाशिन्यं उपसदो

पाषान्युच्यात् य पुव विद्वार्श्चतूरात्रण् यजतं पुराडााशन्य उपसदा भवन्ति पृशवो वै पुरोडाशः पृशूनेवावं रुन्द्वेऽत्रं वै पुरोडाशो-ऽत्रमेवावं रुन्धेऽन्नादः पंशुमान्भवित् य एवं विद्वार्श्चतूरात्रेण् यजते॥ (३५)

जमदंग्निरष्टाचंत्वारिश्शत्।

संव्थ्सरो वा इदमेकं आसीथ्सोंऽकामयतुर्तून्थ्सृंजेयेति स एतम्पंश्ररात्रमंपश्यत्तमाहंरतेनांयजत् ततो वै स ऋतूनंसृजत् य एवं विद्वान्पंश्ररात्रेण यजते प्रैव जायते त ऋतवं सृष्टा न

व्यावर्तन्त त एतम्पश्चरात्रमंपश्यन् तमाहंरन्तेनांयजन्त ततो वै ते व्यावर्तन्त (३६)

य एवं विद्वान्पंश्चरात्रेण यजेते वि पाप्मना भातृंव्येणा

वंर्तते सार्वसेनिः शौचेयोंऽकामयत पशुमान्थस्यामिति स

एतम्पंश्चरात्रमाहंर्त्तेनांयजत् ततो वै स सहस्रं पृश्न्याप्रोद्य एवं विद्वान्पंश्चरात्रेण यजते प्र सहस्रं पृश्नांप्रोति बबुरः

प्रावांहणिरकामयत वाचः प्रविदेता स्यामिति स एतम्पंश्चरात्रमा (३७) अह्रतेनांयजत् ततो वै स वाचः प्रविदेताभेवद्य एवं विद्वान्पंश्चरात्रेण् यजंते प्रविदेतेव वाचो भेवत्यथों एनं वाचस्पितिरित्यांहुरनांप्तश्चत्र्यात्रोऽतिरिक्तः षड्यत्रोऽथ् वा एष सम्प्रति यज्ञो यत्पंश्चरात्रो य एवं विद्वान्पंश्चरात्रेण् यजंते सम्प्रत्येव यज्ञेनं यजते पश्चरात्रो भंवति पश्च वा ऋतवः संवथ्सरः (३८) ऋतुष्वेव संवथ्सरे प्रति तिष्ठत्यथो पश्चांक्षरा पङ्काः पाङ्कां

अथों प्रैव तेनं जायते पश्चविष्शौंऽग्निष्टोमो भंवति प्रजापंतेरास्ये महाव्रतवांनुत्राद्यस्यावंरुद्धे विश्वजिथ्सर्वपृष्ठोऽतिरात्रो भंवति सर्वस्याभिजिंत्ये॥ (३९)

ते व्यावंतन प्रविद्वा स्यामिति स पुतसंश्चरात्रमा संवथ्सर्गेऽभिजित्ये॥———[१०]

यज्ञो यज्ञमेवावं रुन्धे त्रिवृदंग्निष्टोमो भवति तेजं एवावं रुन्धे पश्चद्शो भवतीन्द्रियमेवावं रुन्धे सप्तद्शो भवत्यन्नाद्यस्यावंरुद्धा

देवस्यं त्वा सिवृतुः प्रसवैऽश्विनौर्बाहुभ्याः पूष्णो हस्तौभ्यामा दंद इमामंगृभ्णत्रश्नामृतस्य पूर्व आयुंषि विदर्थेषु कृव्या। तयां देवाः सुतमा बंभूवुर्ऋतस्य सामैन्थ्सरमारपंन्ती। अभिधा असि भुवंनमसि यन्तासिं धर्तासि सौंऽग्निं वैश्वानर सप्रंथसं गच्छ स्वाहांकृतः पृथिव्यां यन्ता राड्यन्तासि यमेनो धर्तासि धरुणः कृष्ये त्वा क्षेमांय त्वा र्य्ये त्वा पोषांय त्वा पृथिव्ये त्वान्तरिक्षाय त्वा दिवे त्वां सते त्वासंते त्वाद्मस्त्वौषंधीभ्यस्त्वा विश्वेभ्यस्त्वा भूतेभ्यः॥ (४०)

धुरुणुः प्रश्चंवि श्यातिश्च॥

विभूमीत्रा प्रभूः पित्राश्वींऽसि हयोऽस्यत्योंऽसि नरो-ऽस्यर्वासि सप्तिरिस वाज्यंसि वृषांसि नृमणां असि ययुर्नामां स्यादित्याना म्यत्वान्विं ह्युग्रये स्वाहा स्वाहें न्द्राग्निभ्या ड् स्वाहाँ प्रजापंतये स्वाहा विश्वेंभ्यो देवेभ्यः स्वाहा सर्वांभ्यो देवेतांभ्य इह धृतिः स्वाहेह विधृतिः स्वाहेह रन्तिः स्वाहेह रमंतिः स्वाहा भूरंसि भुवे त्वा भव्याय त्वा भविष्यते त्वा विश्वेंभ्यस्त्वा भूतेभ्यो देवां आशापाला एतं देवेभ्योऽश्वम्मेर्घाय प्रोक्षितं गोपायत॥ (४१)

रन्तुः स्वाहा द्वावि १ शतिश्च

--[१२]

आयंनाय स्वाहा प्रायंणाय स्वाहोंद्रावाय स्वाहोद्शंताय स्वाहां शूकाराय स्वाहा शूकृंताय स्वाहा पर्लायिताय स्वाहाऽऽपर्लायिताय स्वाहाऽऽवल्गंते स्वाहां परावल्गंते स्वाहांऽऽयते स्वाहां प्रयते स्वाहा सर्वस्मै स्वाहाँ॥ (४२)

आयंन्योत्तंरमापलांविताय पिक्षरंशितः॥——[१३] अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहां वायवे स्वाहापाम्मोदाय स्वाहां

सिवित्रे स्वाहा सर्रस्वत्यै स्वाहेन्द्रांय स्वाहा बृहुस्पतंये स्वाहां मित्राय स्वाहा वरुंणाय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहाँ॥ (४३)

पृथिव्ये स्वाहाऽन्तिरक्षाय स्वाहां दिवे स्वाहा सूर्याय स्वाहां चन्द्रमंसे स्वाहा नक्षंत्रेभ्यः स्वाहा प्राच्यें दिशे स्वाहा दक्षिणाये दिशे स्वाहां प्रतीच्ये दिशे स्वाहां प्रतीच्ये दिशे स्वाहां प्रतीच्ये दिशे स्वाहां दिग्भ्यः स्वाहांऽवान्तरिद्शाभ्यः स्वाहां समाभ्यः स्वाहां श्ररद्धः स्वाहांऽहोरात्रेभ्यः स्वाहांऽधमासभ्यः स्वाहा मासभ्यः स्वाहत्भ्यः स्वाहां संवथ्सराय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहां॥ (४४)

अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहां सिवते स्वाहा सरंस्वत्ये स्वाहां पूष्णे स्वाहा बृह्स्पतंये स्वाहाऽपाम्मोदांय स्वाहां वायवे स्वाहां मित्राय स्वाहा वरुंणाय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहां॥ (४५)

[१६]

पृथिव्ये स्वाहाऽन्तरिक्षाय स्वाहां दिवे स्वाहाऽग्नये स्वाहा सोमांय स्वाहा सूर्याय स्वाहां चुन्द्रमंसे स्वाहाऽह्ने स्वाहा रात्रिये स्वाहर्जवे स्वाहां साधवे स्वाहां सुक्षित्ये स्वाहां क्षुधे स्वाहांऽ-ऽशितिम्ने स्वाहा रोगांय स्वाहां हिमाय स्वाहां शीताय स्वाहांऽ-ऽतुपाय स्वाहाऽरंण्याय स्वाहां सुवुर्गाय स्वाहां लोकाय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहाँ॥ (४६)

भुवों देवानां कर्मणापसूर्तस्यं पृथ्यांसि वसुंभिर्देविभिर्देवतंया गायत्रेणं त्वा छन्दंसा युनज्मि वसन्तेनं त्वर्तुनां हविषां दीक्षयामि रुद्रेभिंदेविभिंदेवतया त्रैष्टुंभेन त्वा छन्दंसा युनज्मि ग्रीष्मेणं त्वर्तुनां हविषां दीक्षयाम्यादित्येभिर्देविभिर्देवतंया जागंतेन त्वा छन्दंसा युनज्मि वर्षाभिस्त्वर्तुनां हविषां दीक्षयामि विश्वेभिर्देविभिर्देवतयानुष्टुभेन त्वा छन्दंसा युनज्मि (४७)

शुरदां त्वुर्तुनां हविषां दीक्षयाम्यङ्गिरोभिर्देविभिर्देवतंया पाङ्क्षेन त्वा छन्दंसा युनज्मि हेमन्तशिशिराभ्यां त्वर्तुनां हविषां दीक्षयाम्याहं दीक्षामंरुहमृतस्य पत्नीं गायत्रेण छन्दंसा ब्रह्मणा चृर्त र स्त्यें ऽधा र स्त्यमृतें ऽधाम्। मृहीमू षु सुत्रामांणिमृह धृतिः स्वाहेह विधृतिः स्वाहेह रन्तिः स्वाहेह रमंतिः स्वाहाँ॥ (४८)

स्वाहां (४९)

ईङ्काराय स्वाहें कृताय स्वाहा क्रन्दंते स्वाहांऽवक्रन्दंते स्वाहां प्रोथंते स्वाहां प्रप्रोथंते स्वाहां गृन्धाय स्वाहां प्राताय स्वाहां प्राणाय स्वाहां व्यानाय स्वाहांऽपानाय स्वाहां सन्दीयमानाय स्वाहां सन्दीयमानाय स्वाहां सन्दीताय स्वाहां विचृत्यमानाय स्वाहां विचृत्ताय स्वाहां पलायिष्यमाणाय स्वाहां पलायिताय स्वाहोंपर इस्यते स्वाहोंपरताय स्वाहां निवेक्ष्यते स्वाहां निविश्रमांनाय स्वाहां निविष्टाय स्वाहां निष्टस्यते स्वाहां निष्टाय स्वाहां निष्णाय

आसिष्यते स्वाहाऽऽसींनाय स्वाहांऽऽसिताय स्वाहां निपथ्स्यते स्वाहां निपद्यंमानाय स्वाहा निपंन्नाय स्वाहां शियष्यते स्वाहा शयांनाय स्वाहां शियताय स्वाहां सम्मीलिष्यते स्वाहां सम्मीलंते स्वाहा सम्मीलिताय स्वाहां स्वपस्यते स्वाहां स्वपते स्वाहां सुप्ताय स्वाहां प्रभोथ्स्यते स्वाहां प्रबुध्यंमानाय स्वाहा प्रबुंद्धाय स्वाहां जागरिष्यते स्वाहा जाग्रंते स्वाहां जागरिताय स्वाहा शुश्रूंषमाणाय स्वाहां शृण्वते स्वाहां श्रुताय स्वाहां वीक्षिष्यते स्वाहां (५०)

वीक्षंमाणाय स्वाह्य वीक्षिताय स्वाहां स॰हास्यते स्वाहां स्ञिहांनाय स्वाहोज्जिहांनाय स्वाहां विवथ्स्यते स्वाहां विवर्तमानाय स्वाह्य विवृत्ताय स्वाहोत्थास्यते स्वाहोत्तिष्ठंते स्वाहोत्थिताय स्वाहां विधविष्यते स्वाहां विधून्वानाय स्वाह्य विधूताय स्वाहौत्क्र इस्यते स्वाहोत्क्रामंते स्वाहोत्क्रांन्ताय स्वाहां चङ्कमिष्यते स्वाहां चङ्कम्यमांणाय स्वाहां चङ्कम्यमांणाय स्वाहां चङ्कम्यमांणाय स्वाहां चङ्कम्यमांणाय स्वाहां कण्डूयियाय स्वाहां निकिषध्यते स्वाहां निकिषमाणाय स्वाहां निकिषताय स्वाहा यदित तस्मै स्वाहा स्वा

यत्पिबंति तस्मै स्वाहा यन्मेहंति तस्मै स्वाहा यच्छकृंत्करोति तस्मै स्वाहा रेतंसे स्वाहा प्रजान्यः स्वाहा प्रजान्य स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा॥ (५१)

स्त्यमंसि स्त्यस्यं स्त्यमंस्यृतस्य पन्थां असि देवानां छायामृतस्य नाम् तथ्सत्यं यत्त्वं प्रजापंतिरस्यिषे यदंस्मिन्वाजिनींव शुभुः स्पर्धन्ते दिवः सूर्येण विशोऽपो वृणानः पंवते कृव्यन्पशुं न गोपा इर्यः परिज्मा (५२)

This PDF was downloaded from http://stotrasamhita.

•[२०]

github.io.

GitHub: http://stotrasamhita.github.io | http://github.com/stotrasamhita

Credits: http://stotrasamhita.github.io/about/